

ВИСНОВОК

творчого керівника, завідувача першої кафедри акторського мистецтва та режисури драми

Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

Народного артиста України, професора
БЕНЮКА БОГДАНА МИХАЙЛОВИЧА,

та наукового консультанта, академіка Національної академії мистецтв України, завідувача кафедри організації театральної справи імені І. Д. Безгіна Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, кандидата мистецтвознавства, професора, Заслуженого діяча мистецтв України
БЕЗГІНА ОЛЕКСІЯ ІГОРОВИЧА

на творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування аспіранта першої кафедри акторського мистецтва та режисури драми
НИЩУКА ЄВГЕНА МИКОЛАЙОВИЧА

«ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ СЦЕНІЧНОГО ОБРАЗУ В
МОНОВИСТАВІ НА ОСНОВІ ПОЛПРОДОВОГО ЛІТЕРАТУРНОГО
МАТЕРІАЛУ»,

поданий до захисту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво»

У процесі підготовки та публічного представлення творчої складової мистецького проєкту «Особливості створення сценічного образу в моновіставі на основі поліпродового літературного матеріалу» на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», а також у роботі над його науковим обґрунтуванням аспірант Нищук Євген Миколайович виявив здатність до розв'язання комплексних наукових проблем, систематизації значного історико-театрознавчого й теоретичного матеріалу, прагнення пошуку інноваційних рішень і креативність під час дослідження моновістав. Варто відзначити високий рівень професійної підготовки аспіранта, дотримання всіх вимог під час навчання в аспірантурі, що свідчить про наполегливість

та відповідальність. Важливою характеристикою є також здатність до концептуального мислення аспіранта, пропозиція нових підходів у вивченні проблематики поліродової взаємодії в моновиставі, що демонструє аналітичні здібності Є. М. Нищука. Загалом, робота аспіранта була продуктивною та сприятливою в реалізації наукового дослідження. Презентація творчого мистецького проекту «Народження героїчного» на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва успішно відбулася 21 грудня 2023 р. в КАМТМ «Сузір'я».

У сучасному мистецькому дискурсі, коли кордони між різними формами мистецтва стираються, дослідження поліродової взаємодії та жанрових модифікацій моновистави є актуальним науковим питанням. Аспірант проливає світло на природу моновистави в історичній еволюції жанру, фокусуючи увагу на творчих процесах, пов'язаних з адаптацією літературного матеріалу для сцени. Є. М. Нищук не тільки збагачує театрознавчий академічний дискурс, а й дає практичні ідеї для акторів і режисерів, які прагнуть розширити межі традиційного формату моновистави.

Аспірант виявив виняткові здібності у вирішенні складних наукових завдань в аспекті опрацювання нового в науковому плані матеріалу (феномен поліродової взаємодії під час створення сценічного образу) та аналізі значного обсягу історико-театрознавчого матеріалу. Є. М. Нищук продемонстрував креативність та пошук оригінальних і теоретично обґрунтованих рішень у дослідженні сценічних образів на основі поліродового літературного матеріалу. Робота аспіранта є важливим внеском у розвиток сучасного театрального мистецтва та окреслення нових підходів у створенні моновистав.

Дослідницькі завдання, представлені в науковому обґрунтуванні, зосереджено навколо особливостей створення сценічного образу в моновиставі на поліродовому літературному матеріалі. Експлуатована в

роботі методологія включає герменевтичний, інтертекстуальний та структурно-семіотичний підходи до аналізу наративу вистав, а також метод власної інтроспекції щодо роботи актора в екзистенційних часових просторах моновистави. Аспірант також використовує підходи компаративістики, зосереджуючись на вивченні рецепції поліродового літературного матеріалу в театральних постановках.

Загалом ретельний аналіз, інноваційна методологія та практичні висновки наукового обґрунтування роблять її значним доповненням до наявних досліджень у театрознавстві. Здійснена робота інспірує подальші дослідження та експерименти в аспекті створення сценічних образів у моновиставах, що сприяє інтенсифікації та жанровій диверсифікації сучасних театральних практик.

Результати роботи над науковою складовою проекту було систематизовано в наукових публікаціях, підготовлених у процесі навчання в аспірантурі:

1. Нищук Є. Особливості сценічного простору моновистави «Прекрасний звір у серці!»: інтермедіальний аналіз. Актуальні питання гуманітарних наук, 2022. № 47. С. 36–41.

2. Нищук Є. Репрезентація «шляху героя» в моновиставі «Момент кохання» Національного драматичного театру імені І. Франка (режисер Т. Жирко). Актуальні питання гуманітарних наук, 2022. № 52. С. 94–99.

3. Нищук Є. Жанрові модифікації моновистави в соціокультурному дискурсі російсько-української війни в 2022 році. Актуальні питання гуманітарних наук, 2022, № 55. С. 97–102.

4. Нищук Є. Реалізація мотиву «відродження» в моновиставах «Прекрасний звір у серці!» та «Момент кохання». Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого: збірник наукових праць. К., 2023 р. Вип. 33. С. 21–26.

5. Nyschuk, Yevhen. The idea of the renaissance in turkish arts: cultural revision // Ottoman Empire Studies. Editors: Prof. Dr. Khaled El Jundi, Samira Khadhraoui Ontunc. Istanbul: Farabi Publishing House, 2021. N 10. P. 281–284.

Апробація результатів дослідження здійснювалась шляхом участі здобувача у міжнародних та всеукраїнських наукових заходах: VI Міжнародний форум «Креативна Україна: сила стійкості»: модератор секції, тема доповіді «Українська культура як наратив спротиву» (м. Київ, 7–8 грудня, 2022 р.); 12 Форум розвитку громадянського суспільства «ЩО ДАСТЬ НАМ СИЛУ», участь у панельній дискусії «Національна ідентичність як джерело сили» // Ініціативний центр сприяння активності та розвитку громадського почину «Єднання» (ІСАР Єднання), співорганізатор Програма розвитку ООН в Україні (м. Київ, 5 грудня 2023 р.); II Всеукраїнська наукова конференція «Філософія культурно-мистецької освіти» публікація тез у збірнику матеріалів конференції на тему «Інновації у викладанні акторської майстерності в сценічних просторах моновистави: із досвіду власної інтроспекції», С. 139–142 (м. Київ, 24 березня 2023 р.); національний круглий стіл «Геноцид Української нації: збройна агресія росії проти України», тема доповіді «Дослідження Голодомору як чинник формування наративу спротиву й політики пам'яті» // Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз, Національна асоціація дослідників голодомору-геноциду українців, за сприяння Верховної Ради України (м. Київ, 31 березня 2023 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Національне мистецтво в сучасних глобальних медіях. Світ. Культура. Війна», тема доповіді «Ландшафти пам'яті моновистави в контексті формування наративу спротиву (на матеріалі вистав «Момент кохання» та «Прекрасний звір у серці!»)» // Національна академія мистецтв України, Інститут культурології НАМ України, Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України, відділення кіномистецтва Національної академії мистецтв України (м. Київ, 29 червня 2023 р.);

VII Міжнародний форум «Креативна Україна»: модератор секції, тема доповіді «Стратегії відновлення української культури під час війни та після Перемоги» (м. Київ, 19 березня, 2024 р.).

Висновки в науковому обґрунтуванні висвітлюють теоретико-методологічні засади розуміння поліродової взаємодії в сучасних моновиставах і театральному дискурсі загалом. Опрацьовано значний корпус зарубіжних театрознавчих джерел, проаналізовано праці провідних драматургів (Нобелівського лауреата з літератури Й. Фоссе) в аспекті реалізації у творчості поліродових переходів. Визначено ключові ідейні й мотивні комплекси аналізованих моновистав, пластичні й образні проблемні кола, що визначають жанрові модифікації моновистави в сучасному театрі. Аспірант заглиблюється в часопросторовий та екзистенційний вимір монологів, аналізує різні мистецькі періоди в історії сучасного театру, які сформували й утвердили жанр моновистави.

Нищук Є. М., безсумнівно, робить вагомий внесок до театрознавства, пропонуючи власну теоретичну модель створення сценічних образів в моновиставах із поліродовим літературним матеріалом. Це розширює розуміння психоекзистенційних і суто лінгвокогнітивних складнощів, пов'язаних із розробкою сценічного амплуа та зображення психології персонажів. Інноваційний підхід до поєднання теоретичного аналізу з практичним застосуванням детермінує унікальну перспективу до вивчення театральних постановок в аспекті власної мистецької інтроспекції на тлі ширшого театрознавчого дискурсу XX-XXI ст.

Аналізуючи практичну частину творчого мистецького проєкту, варто зазначити, що проєкт «Народження героїчного» Є. М. Нищука є прикладом взаємодії актора з поліродовим матеріалом, що загалом створює унікальний рефлексивний простір для самовираження та розкриття сценічного образу. Залучення лірики М. Вінграновського дозволяє актору більш повно розкрити екзистенційні переживання та відобразити внутрішній світ.

Використання поліродового літературного матеріалу, зокрема щоденників М. Вінграновського та О. Довженка, надає постановці глибини та психологічної автентичності.

Результати мистецької складової творчого проєкту демонструвалися у вигляді моновистав, які стали об'єктом дослідження, відбувалися на міжнародних та всеукраїнських заходах, на сценах провідних театрів України, а також на базі першої кафедри акторського мистецтва та режисури драми Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, зокрема: демонстрація моновистави «Прекрасний звір у серці» на Міжнародному театральному фестивалі у Австрії (м. Відень, листопад, 2021); показ моновистави «Момент кохання» на Міжнародному театральному фестивалі до 100-річчя Ф. Дюрренматта. Відзнака за найкращу роль (м. Невшатель, Швейцарія, січень, 2021 р.); показ моновистави «Прекрасний звір у серці» на Всеукраїнському фестивалі «Вінграновський ART FEST» (м. Первомайськ, листопад 2023 р.); показ моновистави «Прекрасний звір у серці!» у Будинку культури і в бібліотеці (Воскресенське ОТГ, липень 2022 р.); показ моновистави «Момент кохання» у рамках апробації творчого мистецького проєкту на сцені Рівненського академічного обласного театру музично-драматичного театру (лютий, 2022 р.).

На базі Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого було проведено майстер-класи для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти:

Майстерність актора у відтворенні динаміки образних структур у моновиставі: майстер-клас для студентів 2-АМТіК (В) (м. Київ, 07 червня 2023 р.). Київ: Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, факультет театального мистецтва, Перша кафедра акторського мистецтва та режисури драми, 2023.

Майстерність актора у поліродовому просторі моновистави для студентів 3-АМТіК (В) (м. Київ, 25 жовтня 2023 р.). Київ: Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, факультет театрального мистецтва, Перша кафедра акторського мистецтва та режисури драми, 2023.

Теоретичні та практичні напрацювання аспіранта знайшли відображення у спеціальному курсі за методикою та тематикою творчого мистецького проєкту «Майстерність актора в поліродовому просторі моновистави» (м. Київ, КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, 2023 р., 11).

Під час навчання в аспірантурі були освоєні організаційні положення навчального процесу, структура і зміст науково-педагогічної роботи, вивчені методологічні принципи. Крім цього, проаналізовано і засвоєно досвід провідних викладачів університету. Зокрема, впроваджено науково-педагогічну діяльність шляхом проведення навчальних (індивідуальних) занять із дисциплін “Сценічна мова”, “Майстерність актора” на бакалаврських курсах освітньо-професійної програми “Акторське мистецтво театру і кіно”.

У творчому мистецькому проєкті аспіранта поліродова взаємодія універсалізує сенси, підкреслює внутрішні конфлікти під час зіткнень сценічного образу з реальністю. Образ поета стає символом протистояння радянській ідеології, активізуючи мотив народження героїчного.

Мистецький проєкт “Народження героїчного” вражає поліродовою різноманітністю: використання підходів різних театральних систем та прийомів створює особливу атмосферу для глядачів. Експропріація прийому “відчуження”, використання принципу «перетворення» та звернення до ритуалу демонструють поринання актора в створений образ та представлення його з внутрішнім уявленням і почуттями. Цей процес допомагає краще розкрити почуття й емоції образу, розширити його

глибину, а також викликати аналітичне сприйняття глядача щодо театральної події.

Аспірант послуговується принципом «перетворення» й реалізує систему методів і прийомів, властивих традиціями театру концентрованого впливу, зокрема з театром “Березіль” Леся Курбаса. Крім того, представлено звернення до ритуалу як форми створення сценічного образу в системі міфологічних настанов, які властиві театральній системі Є. Гротовського.

Підхід, використаний у мистецькому проєкті Є. М. Нищука в аспекті поліродової взаємодії літературного матеріалу в інтерпретації психологічних екзистенцій, є інноваційним і допомагає краще зануритися в сценічне амплуа. Такий підхід відкриває нові можливості для самовираження та розвитку актора шляхом глибокого аналізу та інтроспекції. Використання поліродового матеріалу допомагає створити більш психологізовані образи, а також сприяє саморефлексії та професійному зростанню акторів.

Під час навчання в аспірантурі було показано 178 моновистав “Момент кохання” в Національному драматичному театрі ім. І. Франка та 68 моновистав “Прекрасний звір у серці!” в КАМТМ «Сузір’я», що дало можливість представити проєкт якнайширшій аудиторії, зокрема й фаховій театрознавчій спільноті.

Презентація творчого мистецького проєкту “Народження героїчного” на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтв відбулась 21 грудня 2023 р. в КАМТМ «Сузір’я» (Київ).

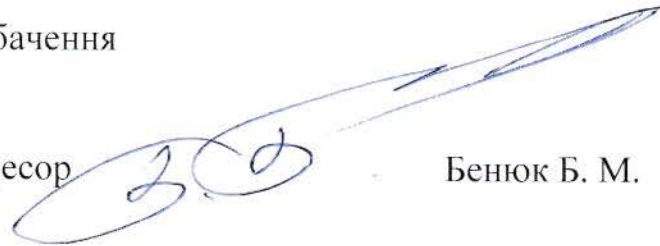
Аспірант сумлінно дотримувався затвердженого індивідуального навчального плану роботи, системно працював над окресленими завданнями відповідно до визначеного плану. Усю програму виконано в повному обсязі та своєчасно, про що свідчать звіти протягом трьох років навчання.

Підсумовуючи зазначене вище, підкреслимо, що загалом творчий мистецький проєкт Є. М. Нищука виконано на високому науковому та творчому рівнях, він відповідає всім наявним вимогам, а його автор заслуговує на допуск до захисту задля присвоєння освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво».

Творчий керівник:

завідувач першої кафедри акторського мистецтва та режисури драми Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

Народний артист України, професор

Бенюк Б. М.

Науковий консультант:

академік Національної академії мистецтв України, завідувач кафедри організації театральної справи імені І. Д. Безгіна Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

кандидат мистецтвознавства, професор,

Заслужений діяч мистецтв України

Безгін О. І.

Підпис *Бенюка Б. М. та Безгіна О. І.*
ЗАСВІДЧУЮ

ПРОВІДНИЙ ІНЖЕНЕР
ВІДДІЛУ КАДРІВ

Ігор Колеєв Колесник